

Kuntien yhteentoimivuuksesseminaari

Tietomallien laatiminen

Taina Nurmela

projektipäällikkö, Helsingin kaupunki

Helsinki

Case Tiedonohjaus – tietomallituki

Lähtötilanteessa tiedonohjaustiedot: Exceleissä ja järjestelmäkohtaisia ohjauksratkaisuja

Tietomallityöstä saatiin tukea ja varmuutta kehitystyön etenemissuunnalle

Sisältötyö etenee, jotta tietoa saadaan tarjolle

Ratkaisumme kehittyi jatkossakin avoimesti ja ketterästi

Tiedonohjaus – tarjoaa tiedot rajapinnan kautta käyttöliittymään ja tietojärjestelmille

Tiedonohjaus rajapintakehittäminen

Järjestelmä lähti kehittymään TOS-Excel rakenteesta ja Alfa version käyttöliittymä aihioista

Tietomallityö ratkoi rajapintarakenteen kysymyksiä

Rajapintatyössä integraatioiden valmistelu

Toteutuksessa avoin rajapinta, tavoite yhteentoimiva rajapinta

Julkisenhallinnon kehykset ja yhteentoimivuus näkökulma sekä yhteys standardeihin

Raameina Tiedonohjauksen rakenne -suositus JHS 191 ja SÄHKE2 – soveltamista ja tulkintaa tarvittiin

Tiedonohjauksen tietomalli KMR tietokomponentti -> Helsingin soveltamisprofiili

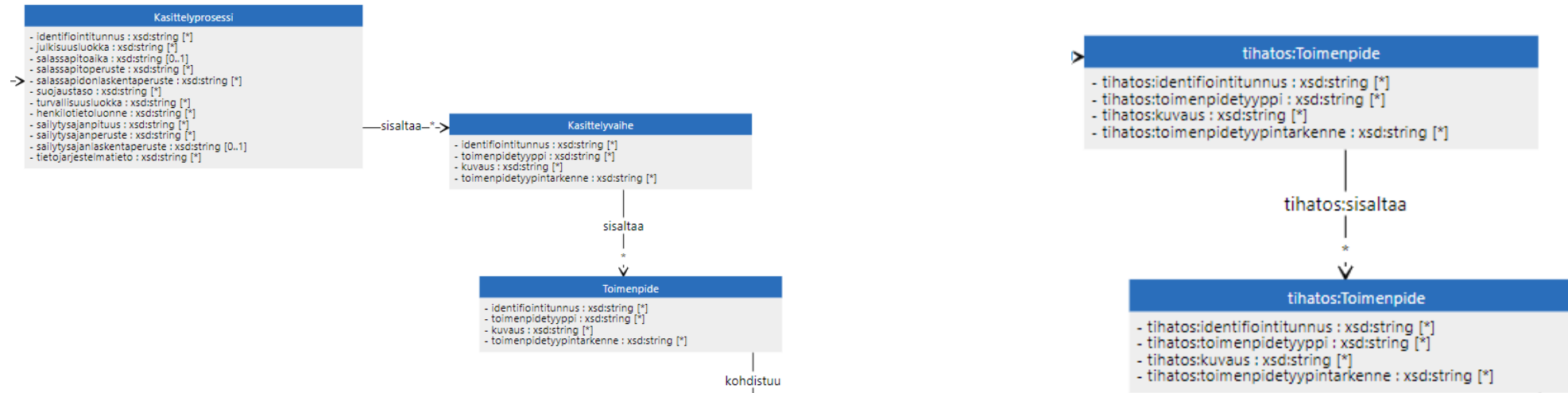
Hgin oma työ jatkuu koodit, tekninen taso, standardit (nimiavaruus, en)

Yhteentoimivuuden kehittäminen jatkuu – tuleeko meille eteen harmonisointi alhaalta ylös vai ylhäältä alas

Case Tiedonohjaus mallintaminen

- Lähtötilanne normeja ja suosituksia
  - JHS 191 suomenkielinen, jossa omat sanastot, koodistot ja skeema
  - SÄHKE2 metatietomalli, koodistoja osittain
- Tiedonhallinnan komponenttikirjasto: Tiedonohjaus luokat ja attribuutit
  - Laadittu Käsittemalliryhmässä (KMR) soveltaen JHS 191 ja SÄHKE2 malleja karkealla tasolla luokat ja attribuutit
  - Kaikki luokat tai attribuutit ei vielä julkishallinnon yhteisessä sanastossa eikä koodistossa sekä tietomalli on tarve viimeistellä / hyväksyä (jatkokehitystarve)
- Helsingin soveltamisprofiili: Tiedonohjaus
  - Helsingin karkean tason soveltamisprofiili kuvaa komponenttikirjaston toteutumisen ja soveltamisen Helsingin tiedonohjauksessa (looginen taso)
  - Helsinki soveltanut komponenttikirjaston mallin mukaisesti toimenpide rakenteen käsittelyvaihe ja toimenpide tasoiksi

Case Tiedonohjaus – tihatos/hkitos

TIETOKOMPONENTTI (Käsittemalliryhmä, KMR)

Tiedonhallinnan komponentit <https://tietomallit.suomi.fi/model/tihasos/>

SÄHKE2 ja JHS 191 metatietoja tarkennettu tietokomponentissa attribuuttitasolla, lisätty esim. Toimenpidetyypin tarkenne

SOVELTAMISPROFIILI (Helsingin kaupunki)

Helsingin kaupungin tiedonohjausraja-
pinta <https://tietomallit.suomi.fi/model/hkitos/>

Kuvassa tarkennus Käsittelevaihe (tihasos:toimenpide) – Toimenpide (tihasos:toimenpide)

Tiedonhallinnan komponentit

- Nämä tiedonhallinnan ns. “meta-meta” rakenteet ovat meille kaikille julkishallinnossa yhteisiä.
- Tiedonhallinnan komponenttikirjastoon tehtiin nyt karkealla tasolla tiedonohjaus ja sen avulla aloitettiin hahmottelemaan asianhallinnan soveltamisprofiilia. Tämän alueen tietomalleja, sanastoja kuin koodistoja tarvitaan eri yhteyksissä ja aihealueelle löytyy myös linkittyviä standardeja, jotka olisi hyvä tuoda esiin yhteentoimivuuden osina.
- Toivottavasti pian pääsemme jatkamaan tämän alueen yhteistä tekemistä niin tietomalleja, sanastoja kuin koodistojakin.

Yhteentoimivuusmenetelmä/-väline

- Helsingissä välineiden käyttöönotto odottaa muutamia linjauksia/ohjeita
- Tarve olisi tehdä toimijan tai vaikka toimijaverkoston näkökulmasta valmis / voimassa oleva soveltamisprofiili, joka kuvaa esim. käytössä olevan rajapinnan. Suoranaisesti kuvaus ei odota hyväksyntää tietoaalueelta ja se ei ehkä koskaan tule julkishallinnon yhteiseksi määrittäykseksi.
- Yhteisillä sisällöillä olisi tilatiedosta erillinen hyväksyntäprosessi ja sen antama status (leima).
- Toivoisimme, että välineissä olisi helposti löydettävissä julkishallinnon yhteinen sisältö ja erityisesti hyväksytyt tiedot.

Case Tiedonohjaus - kehitysvaihe

- Beta vaihe – käytössä/tuotannossa <https://tiedonohjaus.hel.ninja/>
  - Tietosisältöä on opittu hyödyntämään nyt laajemmin, kun tiedot on helpommin käytettävissä.
  - Sisältötyö jatkuu ja on tullut sisällön harmonisointi / muutostarpeita
  - Valmistelemme asianhallinnan integraatiota, jossa järjestelmä vie JHS 191 xml tietosisällön tuotteen rakenteeseen (File Plan)
- Beta vaihe - rajapintapalvelut
  - Tiedostopohjainen, suomenkielinen JHS 191 xml-rakenne, jolla tuetaan julkishallinnon suosituksen rakennetta (toistaiseksi)
  - REST JSON rajapinta englanninkielinen, joka toteuttaa käyttöliittymälle tietojen kyselyt ja päivityksen, joka voisi mahdollistaa jatkossa integraatioita

Case Tiedonohjaus - Linkittyminen

- Kehityksen tueksi toivomme yhteisesti hyväksytyjä tietomalli, koodisto ja sanasto rakenteita sekä kansainvälisten standardien tukea, jotka antaisivat tukevan perustan kehittämiseen (kun näitä ei ole, on varauduttava versiointeihin ja harmonisointeihin).
- Sisältöön linkittyviä tietorakenteita (tulevaisuuden soveltamisprofiilin lisäyksiä)
  - Finto <https://finto.fi/fi/> kuvailevat sanastot ja ontologiat, joilla parannetaan löydettävyyttä ja käytettävyyttä, käytännön tarve ja meillä kehitysjonossa.
  - Kuntien säilytysaikasuosituksset ja luokitukset <https://www.kuntaliitto.fi/tilastot-ja-julkaisut/sailytysajat> tulossa tietokantaan ja voisi olla mahdollista tulevaisuudessa linkittää (rajapinta).
  - Semanttinen Finlex <https://data.finlex.fi> mahdollistaisi suoran linkittämisen tietosisällössä lakiperusteisiin.

Käsitteet ja koodistot – Henkilötiedot, yhteiset määrittelykset

Julkaiseminen

Käyttörajoitus +
peruste

Käyttörajoitus +
salassapitoperuste

Ei sisällä
henkilötietoja

Sisältää
julkaistavia
henkilötietoja

Sisältää
muutoksenhaun
ajaksi julkaistavia
henkilötietoja
(Kuntalaki)

Sisältää julkisia ei
julkaistavia
henkilötietoja

Sisältää
henkilötunnuksen
(Tietosuojalaki)

Sisältää erityisiä
henkilötietoja
+
salassapitoperuste

Sisältää rikoksiin
ja rikkomuksiin
liittyviä
henkilötietoja
+
salassapitoperuste

Yhdessä yhteentoimivampi

- Olisiko tarve lähteä tekemään kuntien ja maakuntien yhdessä käyttämien avoimien ohjelmistotuotteiden - rajapintojen soveltamisprofiileja. Näitä ovat mm. Gaika hankkeen rajapinnat, tapahtumarajapinta. Näistä syntyy niin toimijaverkoston yhteisiä ja ehkä hieman toisistaan poikkeavia soveltamisprofiileja.
- Ja kuten jo aiemmin sanoin, niin tiedonhallinnan alueella on paljon tehtävää, jotka hyödyttävät meitä kaikkia. Työtä voi tehdä ylhäältä alas ja alhaalta ylös harmonisoiden.
- Seuraavassa vaiheessa on hyvä siirtyä sisällölliseen ja prosessien väliseen yhteentoimivuuteen, kun ensin olemme saaneet näitä perustuksia kuntoon.

Kiitos!

60°09'N
24°95'E SKIFFER

Pidetään yhdessä
yhteentoimivuuden
lippu korkealla!

Helsinki